

**FONTES
RERUM BOHEMICARUM.**

TOM. II.
COSMÆ CHRONICON BOEMORUM CUM CONTINUATORIBUS.

**PRAMENY
DĚJIN ČESKÝCH,**

VYDÁVANÉ

Z NADÁNÍ PALACKÉHO.

DÍL II.

KOSMŮV LETOPIS ČESKÝ S POKRAČOVATELI.

VYDAVATEL: Dr. JOS. EMLER.

PŘEKLADATEL: V. V. TOMEK.

V PRAZE 1874.

NÁKLADEM MUSEA KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO.

V KOMISI KNĚHKUPECTVÍ: Dr. GRÉGR A FERD. DATTEL.

montis in supercilio, suae mentis fallitur augurio. Nam dum suos vinci non aestimat ab hoste, victores ut vidit adesse cruentos, insiliens tergo sonipedis¹⁾, incumbit iubis et admovet²⁾ lumbis calcar quadrupedis caesar, quem nisi habuisset promptum, eadem hora descendisset in orcum sine mora Romanus imperator³⁾.

11. Dum haec ibi geruntur, Saxones cum duce Occardo⁴⁾, de quo supra dixi, Boemiam ingrediuntur et unam parvam regionem, quae est circa fluvium⁵⁾ Belinam⁶⁾, hostiliter demoliuntur. Interea dux eorum famam ut percepit sinistram, Sclavos de caesare habuisse victoriam, fixit⁷⁾ gradum ad pontem Gnevin⁸⁾ iuxta fluvium Belinam⁹⁾, valde sollicitus, utrum bello fortunam temptaret, an cum¹⁰⁾ tanto dedecore¹¹⁾ repatriaret. Maluit tamen prius experiri¹²⁾ animum ducis, et per nuncios temptans eum verbis suadet amicis: Qui te modo pugnando¹³⁾ vicisse gaudes, si supplicando vicisses, melior multo¹⁴⁾ victor¹⁵⁾ fuisses; propterea noli temetipsum super te inaniter exaltare, quia durum est tibi contra stimulum calcitrare. Nam qui modo, quasi parcendo vobis et miserando vestram terram cum paucis intrabat, eius interim gratiam nisi invenieris¹⁶⁾, cito cum tanta multitudine exercituum superveniet, quibus nec fontes vestri sufficient, et quos vestra terrula vix capiet; tunc erunt novissima peiora prioribus. Unde iterum admo- neo te et consilium do, ne totum, quod possidere videris, amittas. Reginam¹⁷⁾ pecuniam, quae omnia superat, iratos placat, inimicos reconciliat, per tibi fideles amicos non modicam caesari mit- tas, quatenus pro te ipsa intercedat et eius tibi¹⁸⁾ gratiam acquirat. Ad haec dux Bracizlaus ira commotus salubres sprexit monitus, et innixus manum capulo sic ait: Dicite vestro¹⁹⁾ Occardo: consilii²⁰⁾ satis est mihi, neve²¹⁾ monendo pro-

hory, zmýlil se v předpowěděni své mysli. Nebo 1040 když nemyslil, žeby jeho lidé byli přemoženi od nepřítele, jak spatřil, že jsau tu vítězové okrwá- cení, wskočiw na hřbet oře, přihnul se ke hří- vě, a wrazil ostruhy do boků čtvernožce císař. A kdyby ho byl neměl hbitého, tu hodinu byl by sestaulpil w krajinu podzemskau bez prodlení císař Římský.

11. Když se toto tam dalo, Sasové s wéwo- dau Okkartem, o němž jsem wyše prawil, wtrhli do Čech, a malau jednu krajinu, kteráž jest okolo řeky Biliny, nepřátelsky zpustošili. Zatím když wéwoda jejich uslyšel zpráwu nemilau, že Slo- wané nad císařem zwítězili, stanul u Hněwina mosta na řece Bilině, welice se rozmýšleje, zdali by se měl bitwau o štěstí pokusiti čili s takowau hanbau domů odtáhnauti. Mínil však raději prwé skaumati smýšlení knížete, a zkaúšeje jej po poslich, radil jemu slowy přátelskými: Ty, jenž se nyní těšíš, že jsi w boji zwítězil, kdybys byl zwítězil prošením, mnohem lepším byl bys wí- tězem. Pročež newynášeje se marně příliš nad sebe, protože jest ti těžko kopati nohama proti otce. Nebo ten, jenž tentokrát, jako by wás šetřil a litowal, do waši země wtáhl s malým počtem, jestliže zatím jeho milosti nedojdete, brzy s ta- kowým množstwím wojsk na wás přijde, že jim ani wody waše stačiti nebudau, a do waši zemi- čky se sotwa wejdau; potom budau poslední věci horší prwních. Pročež opět napominám tě a radu ti dávám, abys wšeho, co myslíš míti, nepozbyl. Penize, toho krále, který wšeccko přemáhá, roz- hněwané udobřuje, nepřátely smiřuje, po swých wěrných přátelích nemalé pošli, aby se ony za tebe přimluwily a milost jeho ti zjednaly. K tomu kněz Břetislaw, hněwem pohnut, zawrhnul dobré napomenutí, a podepřew ruku na jilec, tak pra- wil: Řekněte swému Okkartowi: Rady já dost mám, nemysli, že napomenutím co pořídíš. Ať tě

¹⁾ semipedis A. 1, 2, 2a, 2aa, 3. — ²⁾ t nadepsáno rukau jinau červeně w 1. — ³⁾ Bitwa knížete Břeti- slawa s Jindřichem III swedena byla u Brodku (Viertel) nedaleko Kdyně, kde posud stojí kaple sw. Wáclawa, postawená prý na památku dobytého wítězství. Srowněj o tom důkladně pojednání Dra. Kalouska w časopise Pokrok zwaném, ročník 1872, č. 316, 317 a 321. — ⁴⁾ Okardo 1. — ⁵⁾ nemá 4a. — ⁶⁾ fluvium quae est circa Belinam 2, 2a; fluvium, qui est circa Belinam 2b; Bielinam 2aa. — ⁷⁾ fecit měl A, ale opraveno we fixit. — ⁸⁾ Gneum 3; Ghuevin 4, 4a; Gnewyn 6. — ⁹⁾ Bilinam 4a. — ¹⁰⁾ de přidává tu 4. — ¹¹⁾ dolore 2b. — ¹²⁾ experire měl A a 1, ale opraveno w experiri; experire 6. — ¹³⁾ pugnare 1. — ¹⁴⁾ w A nadepsáno rukau jinau. — ¹⁵⁾ nemá 4, 4a. — ¹⁶⁾ ne nadeps. jinau rukau w 1. — ¹⁷⁾ regina 3. — ¹⁸⁾ nemá 4, 4a. — ¹⁹⁾ viro 1. — ²⁰⁾ sat. cons. A. — ²¹⁾ ne 2; ne me 4, 4a.

fecisse putes. Audiant te¹⁾ Saxones²⁾ saxis rigidiores, et si qui sunt inconsulti³⁾ homines, qui te sapere aliquid putant. Ego autem, nisi his in tribus diebus hac de mea provincia sine omni violentia exeas, hoc ense caput tuum abscidam, et tua ora ponam tibi ad posteriora. Caesaris in curte quid agatur, non mihi curae est⁴⁾. Quamdiu in femore Bracizlai pendet ensis, non lac sed similis fluet sanguis ex latere caesaris. Quae cum⁵⁾ duci⁶⁾ relata fuissent, quamvis nimis aegre id tulisset, tamen invitus ceu lupus, qui⁷⁾ cum amittit praedam et investigantibus canibus submittentis caudam repetit silvam, sic dux Occardus magno cum dedecore repedit in Saxoniam. Item relatum est duci Bracizlao de Pricos⁸⁾ comite, qui praefuit⁹⁾ Beline¹⁰⁾ in urbe, quod corruptus Saxonum pecunia non stetisset ex adverso munitionis in custodia; sed ubi sunt nemora hostibus pervia, ibi posuisset¹¹⁾ praesidia. Hunc enim dux praefecerat toti¹²⁾ cohorti, quae fuit de Moravia, et tribus legionibus, quae fuerant¹³⁾ missae in auxilium de Ungaria. Quem statim¹⁴⁾ dux¹⁵⁾ iratus, erutis oculis, manibus et pedibus abscisis, iussit praecipitari¹⁶⁾ in abyssum¹⁷⁾ fluminis¹⁸⁾ anno dominicae incarnationis 1041¹⁹⁾.

1041

12. Anno dominicae incarnationis 1042 Henricus imperator, semper magnificus triumphator, volens ulcisci suorum ruinas inclitorum, intrat tribus itineribus terram Boemorum, et eam fere totam hostiliter devastat, ac multas civitates, quas illi²⁰⁾ defendere non valentes deseruerant, igne succendit. Et ut pervenit ad urbem Pragam, ante ipsam ex adverso fixit aquilas Sibenica²¹⁾ in monticulo. Ibi nichil actum dignum relatu comperi²²⁾, nisi quod praesul Severus caesaris ad castra clam noctu fugit ab urbe, timens, ut aestimo, ne quasi domino suo rebellis privaretur sedis honore pontificalis. Quod videns dux Bra-

poslauchaji Sasi, tvrdší nežli skály, nebo jsau-li lidé nepředložení, kteří myslí, že něčemu rozumíš. Já však, jestli v těchto třech dnech z této krajiny beze všeho násili neodejdeš, tímto mečem hlavu ti useknu a položím ti obličej k zadku. Co se děje ve dvoře císařově, nedělá mi starosti. Pokud po boku Břetislawa visí meč, nepoteče mléko, nýbrž podobná krev z těla císařova. Což když vévodovi bylo vyřízeno, ačkoli velmi těžce to nesl, předce nerád, jako vlk, který když ztratí kořist a psi jej stíhají, swisi ocas a utíká do lesa, tak vévoda Okkart s velkou hanbou odtáhl do Sas. Také doneseno bylo knížeti Břetislawovi o Prkoši županu, který byl postaven nad hradem Bilinau, že podplacen penězi Sasů nepostavil se proti nim na stráž ve hradbě; nýbrž kde jsau háje nepříteli schůdné, tam postavil hlídky. Neb toho byl kníže postawil nad celým zástupem, který byl z Morawy, a nad třemi pluky, které jemu byli poslány na pomoc z Uher. Kníže rozhněwaw se, dal mu wylaupti oči, ruce a nohy usekati a hoditi jej do hlubiny řeky léta od narození páně 1041.

12. Léta od narození páně 1042 Jindřich císař, powždy slavný wítězitel, chtěje pomstiti záhubu swých wýtečníků, třemi cestami wtrhnul do země Čechů, a skoro celau ji nepřátelsky zpustošil, a mnoho hradů, které oni opustili, nemohauce jich brániti, wypálil. A když přitáhl ke hradu ku Praze, před ní wstříc zarazil orly na Šibenici na kopečku. Tam se, pokud mi známo, nestalo nic wyprawování hodného, leč že biskup Šebř tajně w noci utekl ze hradu do ležení císařowa; obáwaje se, jak myslím, aby jako pánu swému odbojný nebyl zbawen stolice biskupské hodnosti. Což když spatřil kněz Břetislaw, newěděl,

1) se 4. — 2) Saxone 2aa. — 3) inconsultu 4, 4a. — 4) nadepsáno w A rukau jinau. — 5) dum 2, 2a, 3. — 6) nemá A; d. Ockardo 4, 4a. — 7) nemá 4. — 8) Prikos 1; Prycos 2, 2b; Prkos 2a, 2aa; Picos 3; Prkos 6. — 9) fuit 4, 4a. — 10) Belin 1, 2, 2a, 4; Bielin 2aa; Byeline 6; Bolin 3. — 11) possuissent 1. — 12) tote 4, 4a. — 13) fuerunt 4, 4a. — 14) nemá 4, 4a. — 15) d. Bracizlaus 4a. — 16) praecipitare 3. — 17) abissum 1. — 18) Ad hunc annum pertinet annus dom. incarn. MXLI přidává tu 4a. — 19) Imperator Henricus pugnat cum duce Brzezcislao et turpiter fugatur přidávají 2, 2a, 2aa, 2b. — 20) quas — valentes připsáno po straně w 6. — 21) Sibenice 1; w 6 připsáno Sibenica po straně. Polohu wrchu tohoto dokonale určiti nesnadno, poněwadž w rozličných časich polohy míst takto zwaných se měnily; zdá se však, že to jest nynější Žižkow. — 22) comperit 4, 4a.